

Telšių miesto Garbės piliečio vardas suteiktas dailininkui ir poetui Petru Gintalui

Donata KAZLAUSKIENĖ

2025 m. gruodžio mėnesį Žemaičių muziejuje „Alka“ dailininkui, Vilniaus dailės akademijos (VDA) Telšių fakulteto profesoriui Petru Gintalui suteiktas Telšių miesto Garbės piliečio vardas. Šis įvertinimas – žmogui, kurio gyvenimas ir kūryba neatskiriamai yra susiję su Telšių miesto istorija. Pripažinimas P. Gintalui skirtas už jo ryškų indėlį į Telšių kultūrinį gyvenimą, miesto meninio identiteto formavimą bei ilgametį kūrybinį ir pedagoginį darbą. Iškilmingo renginio metu atidaryta jo autorinių darbų paroda „Petras Gintalas: tarp meno ir poezijos“, kuri veiks iki 2026 m. rugpjūčio 9 dienos.

Aukštoji dailės mokykla Telšiuose – išsipildžiusi ilgametė P. Gintalo svajonė

P. Gintalas – 1944 m. Telšiuose gimęs ir didžiąją gyvenimo dalį čia kuriantis menininkas (skulptorius, medalininkas) ir ilgametis VDA Telšių fakulteto dėstytojas, išauginęs ne vieną menininką kartą. Jis yra sukūręs daugybę medalių, plakečių, skulptūrinių kompozicijų ir proginių monetų, skirtų Lietuvos istorijai, literatūrai, kultūros ir mokslo asmenybėms bei reikšmingiems valstybės įvykiams įamžinti.

Iš kairės: Petrą Gintalą sveikina Žemaičių muziejaus „Alka“ direktoriaus pavaduotoja Ingrida Vaitiekienė, muziejaus direktorė Eva Stonkevičiūtė ir VDA Telšių fakulteto dekanas prof. Ramūnas Banys

Telšių rajono meras Tomas Katkus įteikia Telšių Garbės piliečio liudijimo raštą Petru Gintalui

Petras Gintalas pasirašo Telšių Garbės piliečių knygoje

Vaikystę P. Gintalas praleido Telšiuose, mokėsi Žemaitės vidurinėje mokykloje, tačiau 1952 m., iškilus grėsmei, kad Gintalų šeima gali būti ištremta į Sibirą, jis kartu su kitais šeimos nariais iš Telšių persikėlė gyventi į Palangą, kur Petras baigė vidurinę mokyklą. Jaunystėje atlikta gamybinė praktika, kurios metu susipažinta su gintaro apdirbimu, tapo pirmąja

P. Gintalas (antras iš dešinės) su savo artimaisiais: anūku Džiugu Gintalu, sūnumi Martynu Gintalu ir marčia Egle Čėjauskaitė-Gintale

Renginį veda poetė Indrė Valantinaitė

Scena iš Telšių Žemaitės dramos teatro Vaikų ir jaunimo studijos SAVI (vadovė Laimutė Pocevičienė) atliekamos meninės programos

kūrybine patirtimi, jam atvėrusi galimybių kurti iš natūralių medžiagų, pasaulį.

„Kas tos P. G.? – klausiau savęs ne kartą. Gal tai Petro Gintalo monograma, o gal pozicija – pilnas gyvenimo, pilnas gerumo... o gal gi pilnas girtumo?“ – mąsliai nusišypsojo sveikinimo kalbą savo dėstytojui ir artimam kolegai sakydamas dailininkas, poetas bei medalininkas Gvidas Latakas. – „Nuo ko?“, – mintį tęsė G. Latakas ir perfrazavo Charles Baudelaire citatą, pritaikydamas ją P. Gintalui ir pasakydamas, kad reikia svaigintis gyvenimu, vynu, poezija, dorybe. Kiekvienam savaip. Tik svarbu svaigintis, svaigintis be paliovos, kad nebūtume laiko vergai ir kankiniai, nes P. G. ne vien inicialai, tai reiškia žmogų, kuris moka svaiginti kitus savo buvimu, darbais ir gerumu.

1969-aisiais baigęs tuometinį Lietuvos dailės institutą (dabar – Vilniaus dailės akademija) ir įgijęs dailininko-konstruktoriaus specialybę, P. Gintalas sugrįžo į gimtuosius Telšius, į miestą, kuriame jis svajojo,

Kolegą P. Gintalą sveikina dailininkas, poetas, medalių kūrėjas Gvidas Latakas

kad atsirastų aukštoji taikomosios dailės mokykla.

Praėjus trims dešimtmečiams, 1998-aisiais, svajonė galop išsipildė: Telšiuose duris atvėrė kūrybos ir meistrystės židiny – VDA Telšių taikomosios dailės skyrius. Jau kitais metais P. Gintalas, tarsi natūraliai vedinas savo paties sukurtu kelio, buvo paskirtas šio skyriaus direktoriumi, o 2003 m., skyriui išaugus iki VDA Telšių dailės fakulteto, P. Gintalas tapo jo de-

(Nukelta į 4 p.)

Nuotraukose (viršuje ir dešinėje): P. Gintalo kolegos, draugai, bičiuliai, artimieji, atėję jo pagerbti Telšių Garbės piliečio vardo suteikimo proga

P. Gintalas su savo kolegomis, bičiuliais, artimaisiais parodoje „Petras Gintalas: tarp meno ir poezijos“

kanu, 2010 m. jam suteiktas Vilniaus dailės akademijos profesoriaus vardas.

„P. Gintalo pedagoginis indėlis, ugdant jaunuosius menininkus, be galo reikšmingas. Profesorius dėstė piešimą, trimatę kompoziciją, vizualiąją raišką, projektavimą, skulptūrą, vadovavo bakalauro baigiamiesiems darbams, juos recenzavo. Studentai mėgsta profesorių, iki šiol renka jo dėstomą medalio meno dalyką. P. Gintalo iniciatyvos dėka Telšiuose atsirado universitetinės bakalauro studijos“, – apie prof. P. Gintalo pedagoginę veiklą kalba VDA Telšių fakulteto dekanas prof. Ramūnas Banys.

Medalio žmogus

P. Gintalas visą gyvenimą kuria medalius. Jis – vienas pagrindinių Lietuvos medalio meno puoselėtojų, savo mažosios skulptūros darbuose

jau įamžinęs daugelį Lietuvos iškilių žmonių, kraštui svarbių įvykių. Prieš keletą metų išleista puikiai jo darbų nuotraukomis iliustruota knyga „Petras Gintalas – medalio žmogus“. Jo kūriniai puošia Telšių viešąsias erdves ir yra tapę miesto kultūrinio peizažo dalimi, reprezentuoja Lietuvos medalio meną tarptautinėse parodose, Baltijos šalių medalio bienalėse, FIDEM (Tarptautinė medalio meno federacija) kongresuose. Jie skleidžia žinią apie stiprią medalio ir mažosios skulptūros tradiciją, kurios neatsiejama dalimi yra ir Telšių mieste vykstančios bei Tarptautinės medalio meno ir mažosios

Koncertuoja aktoriai, autorinių dainų atlikėjai Olegas Dikovskis ir Saulius Bareikis

Jaunimo dėmesys – Telšių Garbės piliečiui Petriui Gintalui

skulptūros kūrėjų stovyklos. Jis – vienas iš Telšiuose vykstančių medalio meno kūrėjų stovyklų, kurios augina ne tik talentus, bet ir platesnę medalio meno kultūrą šalyje, iniciatorių bei organizatorių. Jo pastangos nemažai lėmė tai, kad medalio menas Telšiuose išaugo į reikšmingą kūrybinį reiškinį, žinomą ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje. Ši stovykla nuo 1984 m. kiekvieną vasarą vyksta Telšiuose ir čia suburia Lietuvos bei kitų pasaulio šalių medalių kūrėjus (studentus ir profesionalus), tapdama kūrybine laboratorija, kurioje keičiamasi idėjomis, eksperimentuojama, diskutuojama apie medalio meno tapatybę bei jo ateitį. Tai tradicija, kuri, kaip sako pats P. Gintalas, „tikiuosi, nežada užgesti“.

„Žemaičių muziejus „Alka“ dėliausi, kad Telšių miesto Garbės piliečio regalijos šiemet atitenka Petriui Gintalui, glaudžiai susijusiam su mūsų muziejumi, saugančiu ir pristatančiu visuomenei gausiausią Lietuvoje šiuolaikinio medalio meno kolekciją, kurios vertinga dalimi yra 46 Petro Gintalo kūrybos darbai. Juos pristatome parodoje. Mums, muziejaus

P. Gintalą šoku pagerbia jaunosios Telšių Žemaitės dramos teatro Šokio studijos (vadovė Ina Levickienė) narės

žmonėms, garbė kurti Telšių miesto kultūrinio gyvenimo fragmentus greta Jūsų ir su Jumis“, – sveikindama profesorių pasakė Žemaičių muziejaus „Alka“ direktoriaus pavaduotoja muziejinei veiklai bei ilgametė Tarptautinės Medalio meno ir mažosios skulptūros kūrėjų stovyklos projekto vadovė Ingrida Vaitiekienė ir kartu su muziejaus direktore Eva Stonkevičiene menininkui įteikė įspūdingą amarilio žiedų puokštę.

Muziejuje renginio metu jo dalyviai ir kiti muziejaus lankytojai turėjo galimybę apžiūrėti parodą „Petras Gintalas: tarp meno ir poezijos“ (kuratorė Dominyka Gulbinaitė). Joje pateikta keletą dešimčių apimanti menininko kūrybos retrospektyva. Paroda veiks iki 2026 m. rugpjūčio 9 dienos.

P. Gintalo darbai, kuriuose metalas tampa idėjos, jausmo ir atminties medžiaga, atskleidžia savitą menininko poetinį mąstymą: kiekvienas kūrinys – tarytum miniatiūrinė poema, kurioje faktūra įgauna emocijos atspindį, o reljefas – autoriaus minties ritmą.

Pagarba – už nuopelnus Telšiams

Magdeburgo teisių Telšių miestui suteikimo 234-ųjų metinių proga P. Gintalas pasirašė Telšių
(Nukelta į 6 p.)

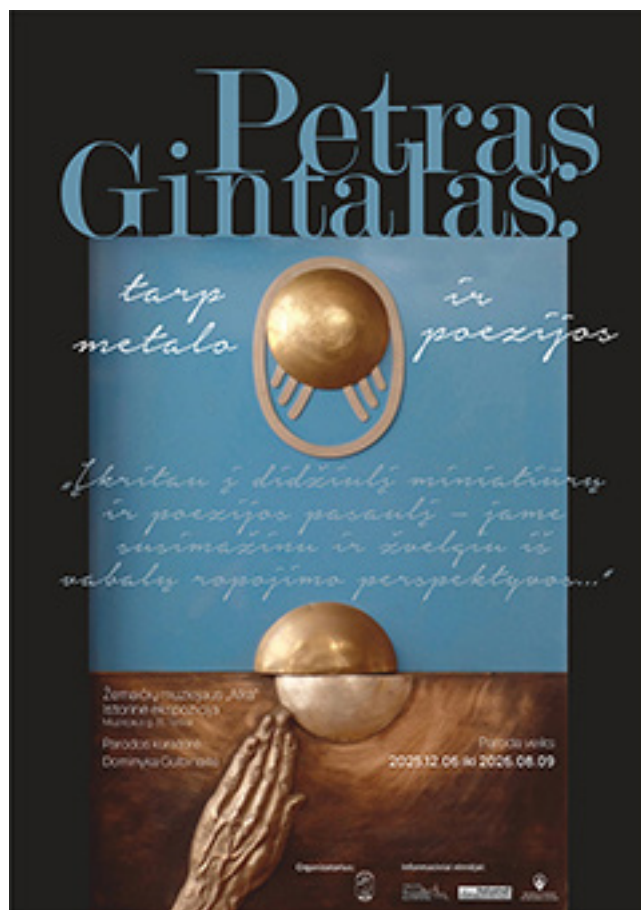
Parodos „Petras Gintalas: tarp meno ir poezijos“ fragmentas

miesto Garbės piliečių knygoje, Telšių rajono savivaldybės meras Tomas Katkus profesoriui įteikė specialų Garbės piliečio ženklą-medalį (asmeninis autorinio darbo medalis) su užrašu „Kon darā, veiziek galā“, miniatiūrą ir Garbės piliečio liudijimą, kurį pasirašė meras.

„Džiaugiuosi ir sveikinu, kad šiandien turime dar vieną Telšių miesto Garbės pilietį – Petrą Gintalą, Lietuvos menininką, skulptorių, medalių kūrėją ir poetą. Gerbiamas profesoriau, dėkoju, kad esate tvirtai įaugęs į Žemaitijos dirvą savo gyvenimu ir kūryba. Didžiujusi, kad savo talentu garsinate mūsų miestą Telšius ir Žemaitiją Lietuvoje ir pasaulyje“, – kalbėdamas iškilmių metu pasakė rajono meras Tomas Katkus.

Iškilmių metu profesorius sveikino gausus būrys kolegų, mokinių, bičiulių: poetas Gvidas Latakas, VDA Telšių fakulteto dekanas profesorius Ramūnas Banys, prelatas Juozas Šiurys, Žemaičių muziejaus „Alka“ direktorė Eva Stonkevičienė ir direktorės pavaduotoja Ingrida Vaitiekienė, profesoriai Romualdas ir Zita Inčirauskai, Žemaičių kultūros draugijos prezidentas Algirdas Žebrauskas, menininko artimieji – marti Eglė Čėjauskaitė-Gintalė, sūnus Martynas ir anūkas Džiugas Gintalai.

„Ačiū, kad esi, kad Tu turi tokį savo jautrų pasaulį ir iš to jautrumo ir subtilumo gebi ir išdinti poeziją. Bet už tos poezijos yra daug didesnis gylis. Ačiū Tau už tai. Tu mums visada sakai: „Vakulelė, aš jumis labai myliu“. Ir mes Tave labai mylimė“, –

Iki 2026 m. rugpjūčio 9 d. Žemaičių muziejuje „Alka“ veikiančios parodos „Petras Gintalas: tarp meno ir poezijos“ reklaminis plakatas

žemaitiška šnekta jautriai kalbėjo P. Gintalo marti E. Čėjauskaitė-Gintalė. Šeimos nariai Telšių miesto Garbės piliečiui padovanojo jo naujausios poezijos knygos bandomąjį egzempliorių.

Nuoširdžiais žodžiais profesorius pasidalijo ir pats: *„Mes visi esame žmonės ir suprantame, kaip yra svarbu, kai tu esi pagerbtas, kad turi vardą, esi reikšmingas. Tai yra pirmas momentas, kurį turi suvokti, kad tavo garbė išliktų ekologiška. [...]“*

Ceremoniją muzikiniais kūriniais praturtino aktoriai, autorinių dainų atlikėjai Olegas Ditkovskis ir Saulius Bareikis. Renginį vedė poetė Indrė Valantinaitė, o teatrališkas P. Gintalo gyvenimo ir kūrybos vingius atskleidė Telšių Žemaitės dramos teatro vaikų ir jaunimo studija SAVI (rež. Laimutė Pocevičienė) bei šokio studijos mergaitės (vad. Ina Levickienė). Renginio režisierė ir scenarijaus autorė – Laimutė Pocevičienė.

Nuotraukų autoriai: Loreta Norvaišienė ir Albinas Vaišius